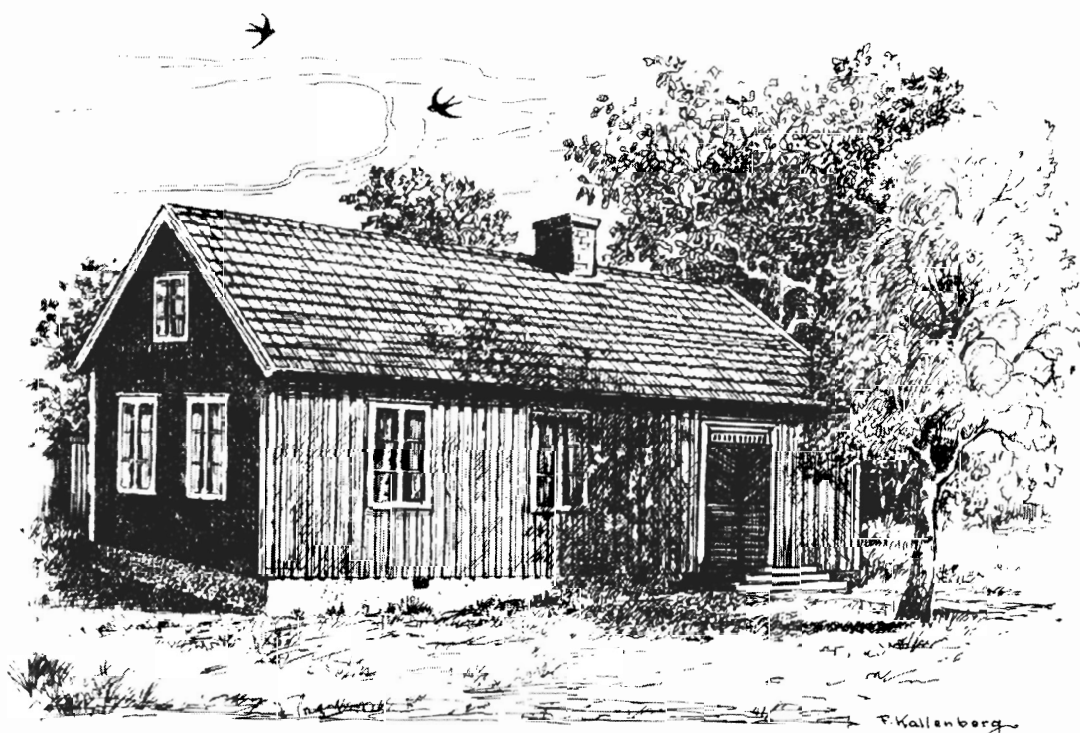

Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna - Strängnäs släktforskarförening

Nr 2/98

MOSHULTAMÅLA GAMLA SKOLA, "SKOLAN I SKOGEN"

Med anledning av att en av Sveriges största författare, Vilhelm Moberg skulle ha fyllt 100 år i år, så vill vi visa en bild av den skola där "Ville" fick sin första skolutbildning.

Att sedan vår sekreterares mormor har gått i samma skola 18 år tidigare gör ju det hela lite mer lokalanpassat.

I detta nummer:

- Orförandespalten.
- Reportage från bussresan till Mälsåker.
- Den kyrkliga indelningens ursprung.
- Saxat och klippt.
- Höstprogrammet.
- Temaserie på krigsarkivet.
- Ingegerd Troedssons föredrag, reportage.
- m.m.

ESSF Adress:

Eskilstuna - Strängnäs
släktforskarförening
Box 14126
630 14 ESKILSTUNA

Postgiro:

73 81 41-1

Redaktion

Redaktör:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Arb 016 - 15 23 17
Mobil 070 - 588 06 10
E-post:
arne@caritakonsult.se

Adressändring

Skickas till Kassören!!

Medlemsavgifter

Fullbetalande 100:- /år
Familjemedlem 20:-/år

Styrelse 1998

Ordförande:

Arne Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Arb 016 - 15 23 17
Mobil 070 - 588 06 10
E-post:
arne@caritakonsult.se

Vice Ordförande:

Kajsa Nilsson
Lundvägen 3
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 120 01
Fax 0152 - 120 01
E-post:
erik.nilsson@strangnas.mail.telia.com

Sekreterare:

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 42 64 10
Fax 016 - 42 64 10
Mobil 070 - 547 89 40
E-post:
anita@caritakonsult.se

Obs! ny kassör från 1/7

Kassör:

Margareta Gustafsson
Åkerövägen 6
633 47 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 13 11 80
Fax 016 - 14 71 00
E-post:
magn37@hotmail.com

Övriga styrelsemedlemmar:

Britt-Marie Stenquist-Ason
Stensäter PL.2279
635 06 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 940 03
E-post:
bm.ason@swipnet.se

Margareta Bergqvist
Vandrarvägen 19
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 126 36
E-post:
margareta.bergqvist@strangnas.se

Björn von Porat
Gullringsgatan 7
645 32 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 155 57

Eftertryck eller citat

Ur Anbudet får gärna göras under förutsättning att källan anges.

Manus- och utgivningsdagar 1998

Till nästa nummer måste manus vara insänt senast 20/11 för att utgivning skall kunna ske omkring 13/12

Så var det dags igen då med några kommentarer och funderingar, utanför fönstret skvalar regnet så som så ofta den här sommaren och hustrun sitter vid den andra datorn och knappar in släkt och vänner.

Våren blev en väldigt hetsig period, tyvärr lite väl hetsig för min egen del eftersom den så kallade pumpen sa ifrån med en infarkt. Lyckligtvis inte så allvarlig, men ändå!

Man får en ordentlig tankeställare i sådana ögonblick när man har tagit sig till sjuken och dom säger att "det var en instabil kärlekskramp som slog över i en infarkt".

Veckorna innan hade varit särdeles intensiva med sena kvällar och nätter, mycket resande och arbetsamma dagar. När dessutom veckan före påsk avslutades med snöskottning på Söndagmorgon så var det färdigt.

Luften tog slut, orken bara försvann och den karakteristiska smärtan i bröst och armar dök upp tillsammans med illamående.

Gick in till hustrun som glatt frågade, är Du färdig, ska jag sätta på fika?

- Nej vi ska åka in till lasarettet för jag mår inget vidare!!

Kommentaren som kom var ett bra tecken på uppmärksamhet:
Äntligen, det var på tiden!
Anita hade märkt att det inte fungerade speciellt bra tidigare under helgen och kände tydligt på sig!

Nåväl, in på akuten, betala och vänta, det är ju den vanliga visan, men här blev det inte lång väntan inte. In med Carlsson i ett undersökningsrum, en tablett under tungan en under överläppen, på med blodtrycksmanschett och koll av både det ena och det andra.

Det var klart att trycket var på topp, pumpen gnetade ju på ganska tappert och nog var man väl skrajens alltid, men det tog inte lång tid innan dom satte fart på undersökningen.

EKG, röntgen, ultraljud, klämma lite här och trycka lite där, blodprov från armen och syrgas i näsan.

Egentligen var det inte jag som låg där, det var någon annan som jag var med och observerade för sånt här händer ju inte mig....

Känns tankarna igen?

Nog hade det väl varit lite varningar förut, men det är nog inget farligt!

Nu var det ju inte så farligt egentligen det här heller, men tillräckligt för att dom skulle ta tag i det hela ordentligt.

Jag åkte in på Söndag morgon, blev inlagd med en massa sladdar och apparater uppkopplade i något övervakningssystem, det var rätt så kul att ligga och titta på skärmen, för där hoppade en massa roliga tecken förbi och jag kunde få dem att skutta snabbare när jag tog djupa andetag.

Så naturligtvis så låg jag och flåsade på lite extra för att se hur det såg ut, men då kom det in en tjugis tjej som sa att om jag ville något särskilt så var det bättre att jag ringde på klockan som låg på bordet för det larmade om jag låg och lekte på det där sättet.

Det var nog lite rodnad på dom skamsna kinderna i alla fall.

På måndagen så fick jag i alla fall gå upp med en bärbar apparat på magen, men jag fick inte lämna avdelningen för då skulle det minsann börja pipa och ringa i övervakningsenheten.

Nu behövde jag inte gå iväg någonstans alls för att få tag i det jag ville ha.

Hustrun släpade upp en massa böcker och korsordtidningar. Sonen hade fixat färska frukter och till och med Jordgubbar som jag kunde dela med sköterskorna, (det gäller ju att smöra in sig så man får bra skötsel).

På Tisdag morgon innan tuppen hade vaknat så kom dom och sa åt mig att gå och duscha och tvätta mig noga för nu skulle det röntgas inuti kroppen minsann.

Det blev en kranskärslröntgen som visade att det var stopp i systemet på ett par ställen.

På eftermiddagen så fick jag besked att jag skulle få åka till Örebro för att göra en ballongvidgning av kranskärlden.

Så blev det tvättning igen då, noggrant för att hålla borta alla basketlusker som kan hoppa på en när man ligger där.

Onsdag förmiddag, ambulanstransport till Örebro, incheckning och lite kontroller igen då, sedan bar det av ner på en operationssal med massor av rostfritt och TV-skärmar och andra apparater och läkare och sköterskor.

Det var ju en upplevelse bara det att kunna ligga och titta på TV hur dom gör när dom fixar inne i kroppens allra viktigaste manick!

Efter några timmar så var det rensat och klart plus att dom hade stoppat in ett par rörbitar som skall hålla dom hoptrasslade ledningarna öppna.

Upp på salen och sedan blev det att ligga stilla i massor av timmar. Det blev kväll och natt och ont i såret av bara

Men det blev också Dillkött och varm potatis mitt i natten när jag äntligen kunde få röra på mig lite igen.

Torsdag förmiddag transport tillbaka till Eskilstuna och inläggning på sal igen.

Lördag, Påskafton, utskrivning med sjukskrivning till 1.a maj.

En sak har jag i alla fall konstaterat under den här tiden att man ska ta vara på varandra ordentligt och man ska definitivt se till att ge sig själv tid att fungera normalt.

Nu i början av Juli, när ca tre månader har gått, när jag har klarat av ett arbetsprov på cykel och dessutom fått reda på att dom där rörstumparna som dom plockade in kostar ca 9.000.- styck så är man ju helt säker på att man är mera värdefull än tidigare!

Egentligen är det väl dags för ett tack till alla som ställer upp i sådana här situationer, speciellt familjen och nära vänner, men också till dom på sjuken som hela tiden är oerhört positiva och trevliga.

Man kan kanske tycka att sådant här inte hör hemma i en föreningstidning, men ett kåseri om livet och dess överraskningar kan väl passa överallt tycker en numera mycket pigg och glad ordförande.

Anne C

Bussresan till Mälsåkers Slott

Efter någon veckas regnande så var vådrets makter med oss den 6 juni, nationaldagen till ära och det var soligt under större delen av dagen.

Resan startade från Eskilstuna Teater där vi som vanligt höll på att få med oss andra människor som också väntade på en bussresa.

Till resan hade anmälts 20 st. personer och vi kom i väg i bra tid och var i Strängnäs i god tid innan planerad avresa från Strängnäs. Därefter tog vi E20 mot Stockholm och svängde sedan av mot Stallarholmen.

Resan fortsatte ut på Selaöns västra udde där vi på andra sidan sundet kunde se Tynnelsö Slott och över detta slott fick vi en beskrivning av vår egen utmärkte och kunnige guide Björn von Porat.

Detta var vår första anhalt så det passade utmärkt med förmiddagskaffe på en gång.

Efter kafferasten fortsatte resan mot nästa anhalt, Överselö kyrka som vi visades runt i av en nunna. Hon började med att visa oss på en massgrav och i denna grav var det endast drängar som var begravda. Graven var från första hälften av 1800-talet och hon berättade att dessa drängar arbetade på andra sidan sjön och en dag när dom skulle åka hem i båten så blåste det upp och båten kapsejsade och alla drängar drunknade.

Sedan fick vi veta att när dessa nunnor (två stycken) kom till Selaö kyrka på

1960-talet så var taket helt svart av sot och man fick ta till den metod som är vanlig nu i olika kyrkor för att göra taket rent från sot, det vill säga att ta till mjukt matbröd för att ta bort sotet.

Då upptäckte man att hela taket var täckt med målningar från svunnen tid, ett mycket vackert tak.

Därefter fortsatte vi vår resa och nu var

vårt mål Mälsåkers Slott och för att inte åka samma väg tillbaka så dirigerade Björn bussen att köra vägen över Åsa gravfält och alla fornminneslämningar.

På Mälsåkers Slott blev vi guidade av Folke som är arbetsledare på platsen. Han började med att berätta om vilka som hade ägt Mälsåker allt från 1500- och 1600-talet och fram till 1800-talet.

Nuvarande ägare är staten.

På 1900-talet under den tid som staten har ägt Mälsåker så brann det på vintern 1945 och sedan började det att förfalla ordentligt ty ingen tog hand om eller var intresserade av att ta hand om slottet.

Slottet stod endast med ett provisoriskt tak under tiden 1945 - 1952 då staten började att intressera sig för det.

Slottet hade värme under 1945, det var därför som det började att brinna men numer så får man inte ha någon värme där.

Av den anledningen så blir det rejält kallt på vintern. Restaureringsarbetena som har påbörjats tar väldigt lång tid, men nu har man tilldelats vissa bidrag från EU eftersom detta är ett kulturarbete.

När man började restaureringsarbetena

så hade taket rasat in vilket var följden av branden och det hade rasat ner tre våningar så man fick börja med att röja och ta bort det som inte gick att använda.

Sedan fick man gå igenom gamla arkiv för att ta reda på hur slottet hade sett ut i sin glans dagar. Nya golv var inlagda i flera rum och vi var försiktiga med att trampa med ytterskorna på det, men Folke sa: **"Nej, gå på, så att golvet får en gammal struktur som det ska ha, det är därför som vi inte har något skyddspapper på det"**.

Det första problemet som uppstod vid arbetena var att få den gamla och gedigna atmosfären på golv, väggar och tak. Första steget var helt enkelt att tillverka de olika verktyg som dåtidens byggare hade använt sig av.

Efter avslutad guidning så fick vi våldgästa slottets park för att där kunna inta vår medhavda lunch och ta oss c:a 1 timmes avkoppling i det gröna nere vid sjön.

Nästa etapp gick till Ytterselö kyrka och på vägen till kyrkan talade Björn om att författarinnan Fanny Alving hade bott på Selaö och det är Barbro Alvings mamma. Barbro Alving skrev ju i veckopressen under 1950-talet och fick benämningen "Kärringen mot strömmen".

Björn berättade också att ättlingar till ryske författaren Leo Tolstoj bor på Herresta i Toresunds socken.

Vid Ytterselö kyrka var det kyrkvärden som förevisade den och bland annat finns det ett mausoleum över riksrådet Hans Åkesson Soop och hans maka Elin Eriksson Kagg.

Eftersom Björn hade ordnat med en karta över Selaön och på baksidan skrivit ned hela ägarlängden till Mälsåkers slott så kunde vi se att riksrådet Hans Åkesson Soop och hans maka Elin Eriksson Kagg hade varit ägare till Mälsåker i början av 1600-talet.

Vår dagstur avslutades vid Toresunds kyrka som var det sista utflyktsmålet. Denna kyrka byggdes redan på 1000-talet och under 1100-talet byggdes den om och blev sedan en stenkyrka.

I kyrkans tornrum som har ett rustikt kryssvalv hängde tidigare ett votivskepp, vilket togs ner 1994 för att konserveras på Sjöhistoriska museet.

Detta kyrkskepp är tillverkat 1774 för Nämndö kyrka, men blev i början av 1800-talet sålt och av okänd anledning hamnade det i Toresunds kyrka. Det är ett tremastat bevärat fregatt-tacklat skepp av ovanligt stora mått.

När skeppet togs ner upptäckte man två stycken fågelbon i masterna. Fåglarna kunde flyga ut och in genom små kyrkfönster som finns ovanför entrédörren.

När vi kom ut och var på väg tillbaka och kom runt den ena ytterväggen så såg vi ett klot som var inmurat i kyrkans tornvägg. På klotet var det någon form av runor inristat. Enligt beskrivningen av kyrkan, så är det ett gravklot från 500 - 800 e Kr. som sitter på tornets södra vägg.

I alla dessa kyrkor så var det givetvis gravar inuti kyrkorna för man fick ju förr köpa sig en gravplats i kyrkan.

Dessutom så finns det på kyrkväggarna upphängda gravsköldar över begravda adelsmän och deras kvinnor.

Dagen var ju varm men tyvärr så är det ganska kallt att gå och titta i en kyrka, eftersom de flesta kyrkor består av sten och man får inte ha någon värme i dom. Per Åke Carlsson guidade oss runt på kyrkogårdarna till Ytterselö och Toresunds kyrkor, samt visade också runt i bägge kyrkorna.

Vi avslutade dagen med ett besök i Toresunds Hembygdsförenings lokaler, där vi fick dricka kaffe eller te med gotländsk saffranskaka med sylt och grädd, **mycket gott.**

Det fanns även ett hembygdsmuseum att titta in i för dom som var intresserade.

Staffan Qvarnström, ordförande i Stallarholmens hembygdsförening, berättade historik om hembygdsföreningen för oss innan vi drack kaffe.

Sedan var det bara att vända kosan hemåt och det gjorde vi genom att åka via

Mariefred och sedan ut på E20.

Vid Strängnäs stannade vi till för att släppa av alla Strängnäsborna och sedan var det kurs mot Eskilstuna.

Vi var hemma i Eskilstuna mellan 17.00 och 17.30. De flesta av deltagarna tyckte att det var en bra resa och kom med olika förslag på resa nästa gång.

En utflykt som är värd att minnas med trevlig guidning av Björn genom hela resan.

Anita Carlsson

Bevara släktforskarens resultat

Det händer tyvärr att släktforskarens material blir liggande på någon vind utan att någon närstående vill eller kan ta hand om det efter att släktforskaren avlidit.

Vart kan man vända sig för att se till att materialet inte går förlorat för framtiden? Det ligger ju ofta en oerhörd mängd arbete bakom forskarens resultat.

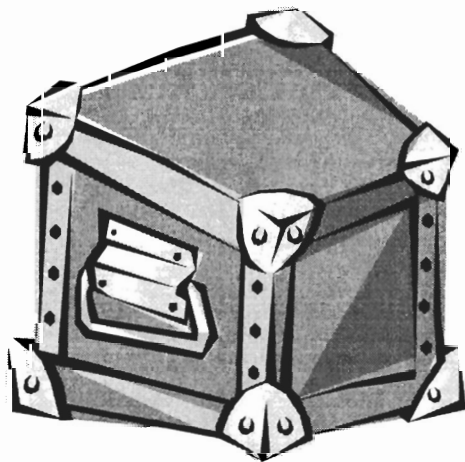
Arkivhandlingar

(brev, ritningar, kartor, ägohandlingar mm) som rör en enskild person, gård eller lokalt förankrad släkt hör närmast hemma på landsarkivet.

Riksarkivet eller Kungliga Biblioteket

kan tillfrågas om brevsamlingar och äldre handlingar av riksintresse.

Arbetsmaterial som anteckningar från arkivbesök och liknande kan tyvärr sällan användas av andra forskare. Om sammanställningar (med ordentliga källhänvisningar!) gjorts i en släktbok eller resultatpärm kan själva arbetsmaterialet oftast gallras ut. Men det är en grannliga uppgift att skilja ut det väsentliga!

filmade, eller som på annat sätt är svåra att hitta.

Gäller utredningarna till stor del en viss

yrkesgrupp eller annan specialkategori finns flera organisationer som kan vara intresserade av resultaten.

Lokala släktforskar- och hembygdsföreningar ska självklart kontaktas om materialet belyser "deras" områden. För mer geografiskt spridda släkter finns Genealogiska Föreningens arkiv i Stockholm, som samlat släktforskarens resultat sedan 1930-talet. Där finns också hänvisningar till samlingar som placerats på andra arkiv. Du kan kontakta GF på tel 08-32 96 80 för råd.

Det är som sagt svårt att i efterhand sortera ut det som bör bevaras. Det bästa är om vi som släktforskar själva ger eftervärlden en fingervisning genom att anteckna på viktiga pärmar etc. om de bör bevaras eller inte och kanske också hur och var.

Ian Hamilton

(Ian Hamilton är ordförande i Genealogiska föreningen. Red. anm.)

Den kyrkliga indelningens ursprung

Svenska kyrkans verksamhet är territoriellt indelad. Den territoriella församlingsindelningen eller sockenindelningen är av gammalt datum.

Sin nuvarande form fick den på 1100- och 1200-talen i och med att missions-tiden övergick till den etablerade kyrkans form. Större förändringar har sedan dess egentligen bara ägt rum i de norra delarna av landet där den kyrkliga organisationen blev utbyggd först under senare tid samt i storstäderna där befolkningstillväxten medförde behov av förändring.

Den svenska församlings- eller sockenindelningens ursprung är oklar. Ordet socken kan härledas ur fornsvenskans "sokn" med dess dubbla betydelse "sökande skara, som söker sig åt samma håll" eller "lagsökning". Härigenom har det uppstått två teorier om sockenindelningens uppkomst. Enligt den ena betecknar "socken" det område vars invånare sökt sig till samma kyrka. Sockenindelningen skulle i så fall komma med kristendomen.

Häremot har man hävdat att socken betecknar den territoriella enhet som låg till grund för rättskipningen, skatteväsendet och krigsväsendet redan på hednisk tid. Sockenindelningen skulle i så fall gå tillbaka till en förkristen indelning.

Socken, församling, pastorat, kontrakt, stift

Socken avser alltid en territoriell enhet medan församling kan användas både om territorial- och personalförsamlingar.

Flera församlingar kan som förvaltnings- och arbetsenheter förenas till ett pastorat och flera pastorat till ett kontrakt som i sin tur är underavdelning till ett biskopstift.

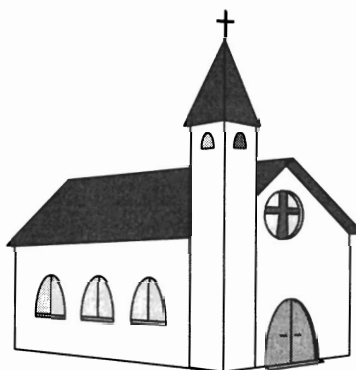
Den största församlingen inom vilken pastorn bodde kallades moderförsamling och de övriga annexförsamlingar.

En kapellförsamling var en avlägsen del av en församling som blivit utbruten ur moderförsamlingen och hade eget kapell. Om önskemål fanns inom kapell- eller annexförsamlingen kunde dom-

kapitlet tillåta att komminister eller kapellpredikant under pastors tillsyn hade hand om kyrkobokföringen i annexet respektive kapellförsamlingen.

Församlingarna var under 1800-talet 2570 till antalet och pastoraten 1144.

Ett pastorat utgör området för kyrkoherdens ämbetsutövning. De allra flesta pastorat är territoriella d.v.s. utgörs av ett visst distrikt. Bara ett fåtal är icke territoriella, till exempel den tyska och finska kyrkan i Stockholm.

Pastorat med annexförsamlingar fanns i Sverige redan under den

katolska tiden men de blev allmänna först efter reformationens införande. För att bereda lågt avlönade kyrkoherdar tillräckliga inkomster stadgade Västerås ordinantia 1527 att där gällan, d.v.s. kyrkoherdens ämbetsområde, var svaga skulle två gäll förenas till ett.

Annexkyrkorna kallades på den tiden många gånger för redkyrkor (ridkyrkor) därför att det ej alltid fanns väg mellan pastoratets kyrkor utan att prästen måste rida till annexkyrkan, när han skulle förrätta gudstjänsten.

Ett pastorat kan omfatta endast en församling, men ofta omfattar det flera. Till areal och folkmängd är pastoraten mycket olika och delas på grund därav i första, andra och tredje klassens pastorat. Första klassens pastorat är stadspastorat och stora landsorts pastorat, andra klassens pastorat är medelgoda pastorat och tredje klassens är svagare pastorat.

Tjänsterna i de privilegierade pastoraten söktes ej, utan församlingen utfärdade kallelse till ett obegränsat antal prästmän. Från 1883 miste klassificeringen av pastoraten sin betydelse. Från det året blev förtjänst och skicklighet det bestämmande för att erhålla en tjänst och inte som tidigare lärdomsmeriter.

Om tillsättning av prästtjänster skrivs i Nordisk familjebok år 1883:

"Med avseende på kyrkoherdens tillsättning delas pastoraten i regala, konsistoriella och patronella pastorat. Dessutom är 39 prebende pastorat och ett är ärfdigt samt tolv är särskilt privilegie-

rade pastorat.

Rätt att söka ett regalt eller konsistoriellt pastorat har präster inom stiftet där pastoratet är beläget. Den begränsningen gäller ej för Stockholms territoriella pastorat till vilket präster från hela riket får anmäla sig som sökande.

Anmälningarna lämnas till vederbörande konsistorium varefter de tre mest meriterade uppsätts på förslag till provpredikan. Därefter utnämner K.M:t kyrkoherde i regalt pastorat och konsistoriet i konsistoriellt pastorat.

Till patronellt pastorat kallar patronus (godsägare eller dylikt) utan föregående ansökan, vem han vill, såvida han är kompetent till kyrkoherde. Dessutom finns ett litet antal regalt-patronella, regalt-konsistoriella, konsistoriellt-patronella pastorat där tillsättningsrätten alternerar mellan Kungl. Maj:t, konsistorium och patronus.

Ett prebende pastorat är ett pastorat där kyrkoherdetjänsten medföljer innehavaren av ett visst annat ekleciastiskt ämbete och därför ej blir mål för särskild ansökan och tillsättning."

Ett större eller mindre antal pastorat är förenade till ett kontrakt och detta är underavdelning till ett biskopstift. Kontraktsprosten hade överinseende över kontrakten. Han gjorde årliga visitationer och sände rapporter till sitt konsistorium. Tjänsten tillsattes av biskopen sedan denne inhämtat kontraktisternas, d.v.s. de ordinarie prästerna i en församling, förslag.

Stiftet utgör biskopens förvaltningsområde. Av de nuvarande tretton stiftet går sju tillbaka till den indelning som fanns vid 1200-talets början. Ledningen av stiftet åvilar förutom biskopen i första hand domkapitlet.

Domkapitlet har ett gammalt ursprung. Namnet har uppkommit därigenom att prästerna vid biskopskyrkan i sin dagliga samling i kyrkan (domus = hus) läste ett kapitel (capitulum) ur bibeln.

Biskopen i Uppsala är ärkebiskop och även om ärkebiskopsämbetet i princip upphörde med reformationen är biskopen i Uppsala den svenska kyrkans andlige ledare. Han är den som för kyrkans talan och har till uppgift att viga landets övriga biskopar. Om ärkebiskopen brukar sägas "Primus inter peres", (Den främste bland likställda).

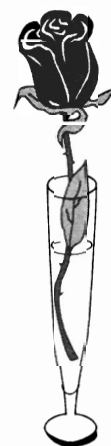
(Hämtat från Internet)

Nya Medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar hjärtligt välkomna till föreningen:

Fluch	Birgitta	Ekilavägen 21	195 32 MÅRSTA	08 - 591 161 04
Söderberg	Henry	Vik 8:2 Tomt nr 1 Fogdö	645 92 STRÄNGNÄS	0152 - 303 00

Ni andra som har blivit eller är medlemmar sedan länge, skall naturligtvis också känna er hjärtligt välkomna, men vi i styrelsen tänkte att det skulle vara roligt att få ta in de som nyligen har kommit med i "gänget".

Saxat ur Eskilstuna-Kuriren 27 maj -98

Minns han vad alla heter? Santos Pastor Baca, bonde i Honduras, har 40 barnbarn och tio barnbarnsbarn, men det mest imponerande är att han själv är far till 35 barn. Minstingen är tre månader medan den äldsta hunnit fylla 51, berättar tidningen La Prensa.

Santos fick 18 barn med sin första hustru som dog 1979, förmodligen av utmattnings. Sedan har han fått åtta med nuvarande hustrun Cristina Cerrato.

De övriga nio barnen råkade komma till lite vid sidan om, medger den icke desto mindre stolta fadern. Santos - det betyder "helgon" - är 74 år och har inga planer på att dra ned på takten. Hans fru är bara 35. (TT-Reuters).

Detta var i Eskilstuna-Kuriren i våras! Tänk dig att gör en stamtavla i framtiden med alla ättlingar till denne man. Vilket arbete.

Anita Carlsson

Önskas köpa

Mikrokortsläsare för släktforskning
Åke Borg
Bondegatan 41 B
645 32 STRÄNGNÄS
Tel: 0152 - 124 68 eller
016 - 880 10

Vad är en gravstensinventering?

Gravstensinventering är en viktig del av släktforskningen. Sedan slutet av 1970-talet pågår i Sverige en inventering av äldre gravstenar.

Det var Genealogisk Ungdom som startade inventeringen och sedan Sveriges Släktforskarförbunds start har inventeringen fortsatt i förbundets regi. Varför inventera?

Dagens miljöförstöring är en av orsakerna som gör inventeringen så angelägen. Man ser tydliga spår av söndervittning på de gamla vackra gravstenarna speciellt när stenens material är kalksten. En annan oroväckande orsak är den alltför ofta förekommande gravskändningen.

V i k a n och bör skynda på med att inventera och dokumentera alla våra gamla vackra gravstenar runt om i landet, - resta före år 1900 - innan de av någon anledning försvinner.

ett litet inlägg med anledning av föredraget den 27/10 när Britt Hagman kommer till Biblioteket i Eskilstuna och berättar om detta spännande ämne i samband med vårt medlemsmöte.

Anita Carlsson

Forskaruppdrag?

Det händer att det kommer brev från utländska släktforskare som antingen söker sina anor eller söker andra släktingar, nu levande.

Styrelsen undrar nu om det finns någon av våra medlemmar som är villig att ta sig an någon av dessa forskningar, eftersom vi i styrelsen inte hinner med liknande uppdrag.

Om du är intresserad så hör av dig till Anita Carlsson på telefon
016 - 42 64 10

TEMASERIE PÅ KRIGSARKIVET

Sedan jag blev medlem i StorStockholms Genealogiska Förening för några år sedan har många intressanta föredrag och cirklar lockat mig men oftast varit omöjliga att delta i på grund av tidpunkt och avstånd.

I Strängnäs är vi numera så lyckligt lottade att vi med tåg kan nå kungliga huvudstaden på 50 minuter, (Eskilstuna-bornarna får lägga till 13 minuter), och tågtider som gör att man kan komma fram och tillbaka samma kväll.

Alltså slog jag till direkt när tillfälle yppade sig att delta i en serie föreläsningar på krigsarkivet. Här ska jag försöka berätta lite om vad vi släktforskare kan hitta där.

Många av oss har en indelt soldat bland våra anfäder och de flesta har kanske, precis som jag, njöt sig med att titta i generalmönsterrullorna på fiche.

Krigsarkivet ligger som många vet på Östermalm i Stockholm. Gatuadressen är Banérgatan 64 och lättast tar man sig dit med T-banan från centralstationen, linjen mot Ropsten, och stiger av vid Karlaplan. Huset är en bastant tegelbyggnad sammanbyggd med försvarets materielverk.

Vi var tolv deltagare som samlades under sju tisdagskvällar i följd med början den 24 februari. Varje föreläsning hölls av en arkivarier med inriktning på vars och ens specialområde. Förste man ut var förste arkivarie Lars Ericson som flera av Eskilstuna-Strängnäs släktforskarförenings medlemmar hört i samband med årsmöte i föreningen. Han gav en allmän introduktion till krigsarkivet, historik och en allmän beståndsinformation.

Som besökare hamnar man först i forskarexpeditionen där man skriver in sig och där man kan få hjälp om man är osäker på hur man använder kataloger och andra register. Krigsarkivet har precis som andra arkiv en stor del av sitt material på microfiche som man hänvisas till i första hand.

I krigsarkivet finns olika sorters arkiv med olika villkor för åtkomst. Dels finns det helt slutna, hemliga, dels sådana med 40 års sekretess och dels sådana där man alltid kan göra en förfrågan även om de

inte är öppna. Naturligtvis beror det på de skäl man har som forskare om man får tillgång till sådana arkiv. Personsekretess gäller precis som i alla andra sammanhang.

KRIGSARKIVETS BESTÅND:

- regementsarkiven innehåller det som sparats på respektive regemente:
- domböcker, straffrullor
- båtsmanstorp, lotsar
- stamkort, -rullor (värnpliktiga och anställda)
- kartor, ritningar
- foton, enskilda arkiv.

Arkivarie Per Clason berättade om regementsarkivens rullor, kontrakt och torpsyner. Man ska komma ihåg att regimentets handlingar från 1600-talet till mitten av 1700-talet ofta betraktades och behandlades som privat egendom av officerarna. Allt material äldre än 1816 skulle så småningom lämnas in men...

Det är alltså stora skillnader från regemente till regemente vad som finns bevarat. Börja med att läsa arkivförteckningen för det regemente din soldat eller officer tillhörde. De kan vara lite svåra att hitta i men i regel innehåller de:

Regementskrivarens arkiv innehåller verifikationer, ekonomiska handlingar och från 1700-talet även skrivelser.

Regementsorder dvs kommenderingar. **Generalmönsterrullorna (GM)** finns

vanligen upprättade i fyra exemplar.

Kom ihåg att landshövdingens exemplar förvaras på **landsarkiven**. De tre andra finns på krigsarkivet. Det är inte säkert att alla ex innehåller precis samma uppgifter eller att kompaniets ex ens finns kvar, det användes förmodligen flitigare, så det kan löna sig att titta i originalrullorna, inte enbart de filmade.

Tiden mellan generalmönstringarna, vilka skedde ungefär vart femte år, täcks av **brödmönstringsrullor** som upprättades i samband med regementsmötena varje år, vidare kan det finnas **inmätningrullor** och **utmätningrullor**, **stamrullor** från 1800-talet, **handrullorna** innehåller dagligt förda anteckningar, **meritförteckningar** för officerare tiden före 1940, **avregleringsrullorna** med uppgifter arbete på kanalbyggen etc., **sjukrullor** för tiden 1808-1809, 1813-1814, **beväringrullor** 1810-1901. OBS, beväringrullorna förvaras på landsarkiven i landshövdingarnas arkiv, fråga för säkerhets skull! Det kan också finnas uppgifter om beväringar i **möteskostnadsrullorna** på krigsarkivet.

Hästrullor kan man tycka låter lite udda men de innehåller förutom ingående beskrivningar av hästarna information om rotarna som satte upp häst och manskap.

Handlingar från **roteexpeditionen** och **regementskrivarexpeditionen** kan innehålla intressanta uppgifter liksom **beklädnadskommissionen** och **läka-rexpeditionen** (1800-talet).

I **kompaniarkivet** kan finnas GM, torpsyner och soldatkontrakt. Glöm inte **musikkassan** om det gäller trumslagare eller musiker och kolla in- och utgående **skrivelser** på kompaninivå.

Som synes nyfikenhet och fantasi när man läser arkivförteckningarna, man vet aldrig vad som döljer sig under de olika beteckningarna.

MILITÄRA STRAFF- OCH DOMBÖCKER

När man tittar i krigsarkivets förteckningar över straff- och domböcker är det bra om man känner till att

- 1) Överrätten, motsvarar hovrätten i det civila samhället.
- 2) Underrätter, motsvarar tingsrätter för allmänheten.
- 3) Extrajudicella straff (här finns det mesta materialet) omfattar bestraffningar

Fortsättning på sid. 10

Aktivitetsprogram för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening hösten 1998

Dag	Ort	Lokal	Ämne	Tid
Lörd. 12 sept.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Säsongsstart *	11.00 - 14.00
Tisd. 15 sept.	Strängnäs:	Biblioteket	Per Clason , Regementets arkivens rullor, kontrakt och torpsyner.*	19.00
Lörd. 19 sept.	Eskilstuna:	Biblioteket	Surfa - Internet släktforskning, samt allmän information om biblioteket med Sörmlandsrummet och referensbibliotek, * Föranmälan sen. 12 sept. till kassören 016 - 13 11 80	10.00 - 12.00
Tisd. 29 sept.	Eskilstuna:	Biblioteket	Barbro Nordlöf , Om konsten att sätta kött på benen, eller hur får man veta mer? 1:a avsnittet i en föredragsserie *	19.00
Lörd. o. sönd. 3 - 4 okt.			Släktforskarresa Leksand: Ring sekretären Anita Carlsson 016 - 42 64 10 för mera information och anmälan	
Tisd. 6 okt.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Öppen för medlemmarna *	18.00 - 20.00
Tisd. 13 okt.	Strängnäs:	Biblioteket	Allmän medlemsträff * I skrivande stund inget ämne	19.00
Lörd. 17 okt.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Öppen för medlemmarna *	11.00 - 14.00
Tisd. 27 okt.	Eskilstuna:	Biblioteket	Medlemsmöte med efterföljande föredrag om gravstensinventering av Britt Hagman *	19.00
Tisd. 3 nov.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Öppen för medlemmarna *	18.00 - 20,00
Tisd. 10 nov.	Strängnäs:	Biblioteket	Ulf Berggren , Föredrag om smedsläkter *	19.00
Lörd. 21 nov.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Öppen för medlemmarna *	11.00 - 14.00
Tisd. 24 nov.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Datakväll CD-ROM skivor, SBL (Sv Biografiskt lexikon), Sv Dödbok och Söderskivan om alla dessa CD-ROM skivor har hunnits levererats från Sv Släktforskarförbund, samt sökning i våra dataregister. *	18.00 - 20.00
Tisd. 1 dec.	Eskilstuna:	Föreningslokalen	Öppen för medlemmarna *	18.00 - 20,00

Dessutom håller Kajsa Nilsson en nybörjarkurs i Strängnäs i Medborgarskolans regi om tillräckligt antal anmälningar kommer in.

Anita Carlsson kommer att hålla en studiecirkel (måndagar) i handskriftsläsning i Föreningslokalen för föreningens medlemmar, kontakta per tfn 016 - 42 64 10 för mera information och anmälan.

Britt-Marie Stenquist-A-son håller en nybörjarkurs (anmälan till Studieförbundet, Vuxenskolan) i Föreningslokalen i Eskilstuna.

Som Du ser, ett späckat program, både i Eskilstuna och Strängnäs, med massor av tillfällen att berika ditt kunnande och vetande. Samtidigt ger det oss möjligheten att få träffas och umgås med varandra i föreningen och det är inte minst viktigt!

Välkommen önskar:

* Betyder att vi har någon form av kaffeservering

Styrelsen

för tjänstefel, fylleri osv. I extrajudiciella **straffjournalerna** förtecknades de straff som ofta utdömdes direkt av ett befäl, en major, utan att någon rättsinstans var inblandad.

När vi fick höra om straff- och domböcker fanns också, precis som vid övriga föreläsningar, exempel på materialet framtagit ur arkiven. För egen del kunde jag genast leta upp "min trumslagare" och konstatera att han bestraffats vid flera tillfällen för fylleri.

Jag har aldrig trott att han var Guds bästa barn men man ska komma ihåg att det inte behövdes mycket för att få ett kännbart straff.

De **judiciella handlingarna** presenterades av förste arkivarie Jan Dahlström.

ARKIV BÅTSMÄN, SKEPPS-GOSSAR M.FL.

Arméns och marinens arkiv skiljer sig åt en hel del eftersom verksamheterna varit olika till organisation och uppbyggnad.

De indelta soldaterna motsvarades av båtsmännen men den marina organisationen var annorlunda än arméns. Flottans arkiv införlivades dessutom långt senare i krigsarkivet. Det finns många fler mycket utförliga anställningskontrakt för enskilda båtsmän i **Sjömilitiekontorets** arkiv (båtsmansrullorna) än för soldater. Man kan få veta exakt vilken tjänstgöring de haft och vilka tider de varit till sjöss.

Eftersom vi fick en omfattande förteckning på två och halv sida över olika register förde jag inte så noggranna anteckningar på just detta avsnitt och det känns inte meningsfullt ta med alla register.

För egen del har jag en båtsman bland anfäderna och ska vad tiden lider ge mig i kast med det här materialet i förvisning om att jag alltid kan få hjälp i krigsarkivets forskarexpedition. Skulle man ha någon i släkten som har varit enrollerad i **skeppsgossekåren** finns det också ett omfattande arkiv för den delen av flottan. Pojkarna togs in 14, 15 år gamla och det var ingen lätt tillvaro. Många rymde och fångades in igen!

KARTOR OCH RITNINGAR

Våra kungars kartsamlingar är ursprunget till det som idag är krigsarkivet. Mestadels består samlingarna av kartor över Sveriges gränstrakter vilket var

viktigt för krigsmaktens befästningar. När de inre delarna av landet kartlades i och med lantmäteriverkets tillkomst var dessa kartor inte lika strategiskt viktiga och finns därför inte heller i krigsarkivet utan i lantmäteriverkets arkiv. Förmodligen är krigsarkivets samling handritade kartor världens största, inte mindre än 35.000!

Kartsamlingen består av **6 huvudsamlingar** med två avdelningar vardera. Sveriges **topografiska kartor** (mycket knepig förteckning, fråga!) över landets gränsavsnitt. Utländska **topografiska kartor**. Svenska **stads- och befästningsplaner**. Utländska **stads- och befästningsplaner**.

Sveriges **krig** (stor samling för Finland före 1809 och skilsmässan från Sverige, men mest från 1780-1805, västerbottenska recogn., tiden efter 1809, Skåne tiden 1802-1820.

Utländska krigsplaner.

Första **tryckta generalstabskartorna** från 1800-1840-tal med militärgeografiska beskrivningar (vägar, broar, gårdar mm).

Handritade kartverk.

Hermelinska kartsamlingen, Hermelins arbetsmaterial över socknar. Hermelin ritade kartor över landskap bl a en över Södermanland, utgiven 1804.

Moderna kartsamlingen innehåller utbyteskartor från andra länder bl a USA (samlingen ökar med ca 2.000 kartor per år). Därutöver finns **sjökortsamlingen, byggnadsritningar** och **typritningar**.

Eftersom jag är mycket intresserad av kartor var det en högtidsstund att få titta, med vita bomullshandskar på händerna, på de vackra kartor som förste arkivarie Björn Gäfvert dukt fram som åskådningmaterial. När man söker gamla kartor för att "placera funna anfäder på kartan" har jag alltid i första hand tänkt på lantmäteriverket i Gävle men ska i fortsättningen titta på närmare håll, krigsarkivet i Stockholm.

1900-TALSMATERIAL

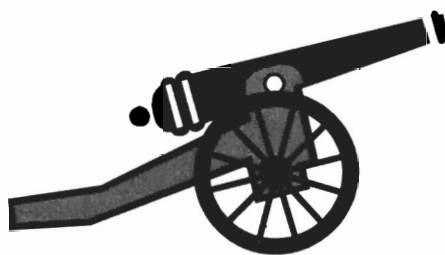
Så var vi inne på våra "närmaste", dvs värnpliktiga och fast anställd personal på 1900-talet som krigsarkivarie Ulf

Söderberg berättade om. Jag måste erkänna att jag inte visste något om olika värnpliktsåldrar under det här seklet.

Det kommer att bli knepigt för framtidens släktforskare eller vad sägs t ex om att man för att leta upp en mans **inskrivningsnr**, som man måste ha för att få fram uppgifter i inskrivningslängderna, ska man veta i vilken församling han var skriven när **värnplikten upphörde**. Utgångspunkt är **värnpliktsåldern** som varierat under åren som man kan se av uppställningen nedan.

1902-1914	21-40 års ålder
1914-1936	20-45
1937-1941	20-45
1942-1950	20-47
1950-1954	19-47
1954-1995	18-47

Ska man söka i detta material, som kan vara nog så intressant, bör man be om hjälp i forskarexp. för att komma rätt. Det som finns i arkiven är lönehandlingar, personaldossier, skolhandlingar, läkarhandlingar (sekretess), fotografier o enskilda arkiv.

Med hjälp av inskrivningsnummern kan man sedan söka i **inskrivningslängderna** som förvaras i

regementsarkiven för tiden: 1812-1885 regementets inskrivningsområde för tiden: 1886-1901 inskrivningsområdets arkiv för tiden: 1902-1969

Som sagt **FRÅGA!**

ENSKILDA ARKIV, FOTON

Sista föreläsningen handlade om enskilda arkiv och fotosamlingarna och hölls av arkivarie Kari Ansnes. Enskilda arkiv innehåller som framgår av namnet **enskilda personers** och **enskilda släkters** arkiv men också **gårdsarkiv, föreningsarkiv, företagsarkiv, Mannerfeldska** arkivet, **Stålhammars** arkiv, **Tibells** arkiv m.fl. Till enskilda arkiv räknas också **Frivilliga byråns arkiv** där man finner register över återvändande personer som varit frivilliga i Finland under kriget. De som inte kom tillbaka finner man inte här.

Till hjälp att hitta i enskilda arkiv finns **brevskrivarregister, sakregister** och **personregister** bl a till **personhisto**

riska utredningar (ex. släktutredningar som gjorts åt frågande privatpersoner).

Det finns en **biograficasamling** och en **manuskriptsamling**.

Fotosamlingen innehåller foton från armén (ofta gruppbilder).

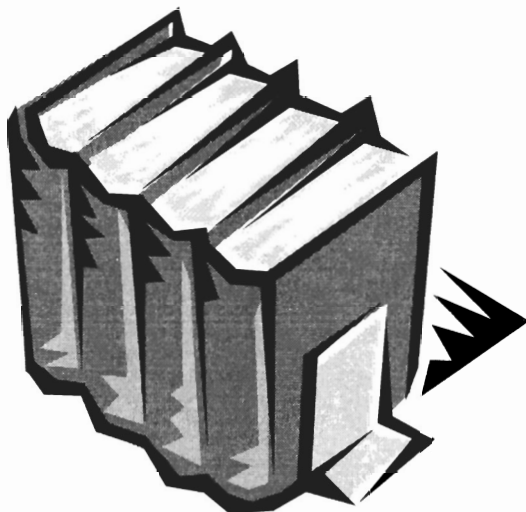
Porträttsamlingen (sv/v) utgörs av enskilda personers porträtt och kan även innehålla foton av målade porträtt dvs. porträtt tillkomna före 1850-talet då fotot kommit i bruk.

I **porträttalbumsamlingen**, som innehåller hela album med foton tagna av någon privatperson, kan man med tur

finna foton av boställen och soldattorp fast det kräver förmodligen att man lägger ner mycket tid på sökandet. Vad jag inte väntat mig skulle finnas på krigsarkivet är ett **vykortregister**.

Förlagen var tvungna att ha försvarsmaktens tillstånd för publicering, framför allt när det

gällde vykort tagna från luften och därför finns förlagorna även på krigsarkivet förutom på Nordiska museet. Strategiska mål som broar och vägar fick inte förekomma på vykortet som beskars i sådana fall.

Det jag inte nämnt ovan är att krigsarkivet har ett omfattande **bibliotek** och i forskarsalen förvaras den del som kan betecknas som handböcker dvs. matriklar, uppslagsverk och böcker i personhistoria men också regementshistoriker och teknik- och medicinhistoria. Man får inte låna böcker men väl beställa fram och studera på plats det som finns i magasin.

Sammantaget kan jag konstatera att krigsarkivet innehåller otroligt mycket av intresse för släktforskaren.

Alldeles säkert blir ett besök givande om man följer föreläsarnas uppmaning att fråga och fråga en gång till om man inte hittar det man söker. Vill man ha en fylligare introduktion till krigsarkivet kan jag rekommendera Sveriges Släktforskarförbunds årsbok, 1988; Båtsmän, ryttare & soldater: släktforskaren och de militära källorna.

Margareta Bergqvist

Föredraget av Ingegerd Troedsson

Med start kl. 17.15 och med siktet intällt på att åka till Strängnäs för att lyssna på Ingegerd Troedssons föredrag om "Mina Anmödrar" den 4 maj, så åkte jag till Strängnäs denna dag. Jag tyckte att jag hade tagit till gott om tid för att ta mig till Strängnäs men det var inte mycket mer än att jag hann dit till kl. 18.00 då föredraget började.

Föredraget började kanske lite tidigt för en del som arbetar under dagarna, men det så att det många gånger är den som håller föredraget som sätter tiden och så var det den här gången. Drygt ett 20-tal personer hade infunnit sig.

Att Ingegerd Troedsson är en mycket eminent talare det kan jag intyga, hon håller sig verkligen till ämnet i fråga och talar klart och tydligt, men att vara en god talare är ju hennes yrke.

Hon har ju skrivit en bok som sina anmödrar också, tyvärr har jag inte läst den, ännu, men enligt andras utsago så ska den vara bra för den är tydligen slut, det kan ju hända att biblioteket kan ha den för utlåning.

Bland annat berättade hon om en episod som hänt i Ådalen där hon hade en

anmoder och hennes systrar som hade bott där på 1700-talet.

Det var Jöns som just skulle gifta sig. Den flicka han skulle gifta sig med hade ytterligare tre systrar varav den äldsta var 30 år och den yngsta 20 år. Det visade sig då att den kvinna som var 30 år var gravid i nionde månaden och fadern var Jöns.

Sedan var det hennes syster som var 24 år, hon var också gravid i sjunde månaden och Jöns skulle även där bli det tilltänkta fadern.

Därefter var det den yngsta system som var 20 år och hon var gravid i sjätte månaden och vem var far där tror ni, jovisst Jöns. Men det var alltså ingen av de gravida kvinnorna som han skulle gifta sig med.

Huruvida Jöns gifte sig med den tilltänkta bruden eller inte, förtäljer inte historien.

Och hur gick det nu då för Jöns för att klara sig ut det här? Jo ärendet gick ju givetvis till Tingsrätten där Jöns blev dömd till döden. Så småningom gick hans spörsmål upp i högre instans och där blev hans straff sänkt till spöstraff. Därefter så "tappar" Ingegerd Troedsson spåret på honom, det händer ju alla ibland och sedan dröjer det flera år innan hon av en ren händelse hittar honom igen.

När hon "hittar" Jöns igen så är det i en församling som ligger betydligt längre mot kusten. Vid tillfället håller hon på och tittar igenom en vigselbok och råkar få se ett namn som hon känner igen, vilket var Jöns, därefter måste hon ju ta husförhörlängden för att få alla uppgifter att stämma och mycket riktigt så stämmer alla uppgifter och alla bitar ramlar på plats.

Det visar sig nu, att vid den här tiden så har Jöns gift sig med en helt annan kvinna och hon följer då upp denna kvinna. Hör och häpna denna kvinna har som far den profoss (skarprättare) som delade ut straffet till Jöns. Förmodligen så ville både Jöns och hans svärfar hålla tyst om det som hänt några år tidigare. Ja, släktforskningen kan verkligen ta underliga vägar ibland, eller hur?

Efter föredraget överlämnade Margareta Bergqvist en blomma och en bok och boken som var nytgiven så vi får hoppas att Ingegerd Troedsson inte har läst den.

Sedan var det samlings i den möblerade foajén för att få lite kaffe och en mysig pratstund med alla släktforskarvänner.

Anita Carlsson

Föreningsblad

I föreningslokalen finns medlems-tidningar eller blad från nedanstående föreningar.

Det kan ju vara något för den som söker anor i andra landsändar att titta i.

Ytterligare en anledning att besöka lokalen!!!

Askersunds Släktforskarclubb
Björklingebygdens Släktforskarförening
Blekinge Släktforskarförening
Botvidbygdens Släktforskarförening
DIS-Aros
DIS-ÖST
Folkare Släktforskarförening
Forskarföreningen Alir
Föreningen för Datorhjälp (DIS)
Föreningen Släktforskare i Uppland
Genealogiska Föreningen
Genealogiska Samfundet i Finland
Gotlands Genealogiska Förening
Gästriklands Genealogiska Förening
Hallsbergs Släktforskarclubb
Hembygd- och Släktforskare Nolaskogs
Jämtlands läns Släktforskare

Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening
Karlskoga-Degerfors Släktforskarclubb
Katrineholm-Flen-Vingåkers Släktforskarförening
Kronobergs Genealogiska Förening
Kumla Släktforskarclubb
Midälva Genealogiska Förening
Norrtälje Släktforskarförening
Nyköping-Oxelösunds Släktf. förening
Person- o Lokalist. Forskarc. (PLF)
Ramsele-Junsele Släktforskarförening
Skånes Genealogiska Förbund SGF
Storstockholms Genealog. Förening
Sveriges Släktforskarförbund
Sysslingen
Södertälje Släktforskarförening
Södra Roslagens Släktforskarförening
Tjust Släktforskarförening
Värmlands Släktforskarförening
Västerås Släktforskarclubb

Lokalöppet Hösten 1998

Vi har höstupstart den 12 september.

Sedan är lokalen öppen: **den 3:dje lördagen i månaden** med början den 17 Oktober och sista lördagsöppet den 21 November. Tider kl. 11.00 - 14.00

Dessutom kvällsöppet: **den första tisdagen i månaden** med början 6 Oktober och sista 3 December. Tider 18.00 - 20.00

Domböcker

Redaktionen har fått en förfrågan om hur man hittar vilken dombok man ska beställa.

Alla som har beställt material ur kyrkoboksarkivalierna vet ju att överst för varje församling så står det en liten historik om församlingen. När man läser denna historik så anges också vilket härad som församlingen tillhör.

Till ex:

Julita
Härad: Oppunda
Pastorat: eget -1961, Julita och Österåker 1962 - 1982, därefter Floda och Julita

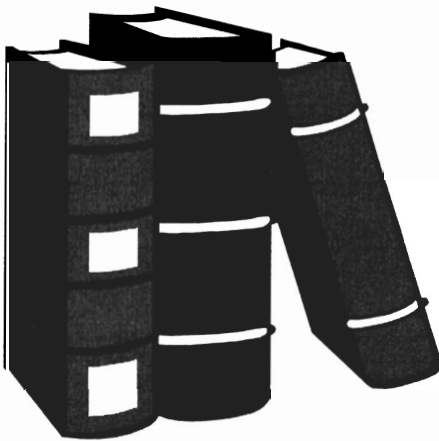
Alltså tillhör Julita församling Oppunda Härad i Södermanlands län.

Ett annat exempel från Jönköpings län, församlingen heter Järstorp, under församlingsnamnet står det.
Härad: Tveta.

När det gäller städer så är det Rådhusrätten eller Tingsrätten (beror på tidsålder).

Ordet **Kämmär** förekommer också vilket är en ledamot av kämnärsrätten, som till 1849 var städernas lägsta rättsinstans, där enkla mål avgjordes.

Ur "I Lagens Namn" ordlista för släktforskare, utgiven av PLF (Person-

och Lokalhistoriskt Forskarcentrums skrifter) nr 2 1991:

Häradsrätt; häradsting; enligt 1734 års

lag skulle tre lagtima (=ordinarie) ting hållas årligen, någon gång dessutom urtima (=extra) ting för i huvudsak grövre brottmål; häradstinget bestod av häradshövding och nämnd.

Kämnarsrätt; i vissa städer en lägre domstol än rådhusrätten för att avdöma enklare mål (ordningsföreseelser, tvister om torghandel o.dyl.) och senare utvecklad till första instans i huvuddelen mål med rätt till besvär i rådhusrätten; avskaffad 1849.

Rådstufwurätt (rådhusrätt); allmän domstol i första instans i stad med egen rättskipning.

Så långt PLF.

Om du ändå känner dig osäker så ring till resp. landsarkiv och hör dig för, så du inte beställer kort eller åker till något landsarkiv i onödan.

Anita Carlsson

Det kom ett brev

Hej!

Det var verkligen roligt att Anbudet återuppstått!

Det har varit en smula trist att inte kunna få en släktforskartidning från ens egen hembygd samtidigt som man ser att var och varannan liten håla i övriga landet står med en egen sådan. Nu hoppas jag att Anbudet i fortsättningen kommer ut regelbundet och att redaktionen inte tappar sugen.

Men det hela hänger ju naturligtvis på att medlemmarna sänder in material. Jag har en del på lager som jag tänker kunde vara av intresse- både material till artiklar och gamla foton. Till en början kanske Du kan ta in den här notisen:

Registrering av födde, vigde och döde i Åkers och Ärja socknar.

Under ett antal år har jag på lediga stunder sysslat med rubricerade register

arbete som nu inom en snar framtid är klart. Den äldsta födelseboken finns bevarad från 1676 medan den äldsta vigsel- resp dödboken finns fr o m 1689. Det färdiga registret kommer att omfatta:

- födde 1676-1763
- vigde och döde 1689-1763

Slutåret 1763 är valt med tanke på att då börjar mer kontinuerliga och fullständiga husförhörlängder.

Förutom huvudpersonerna i varje notis registreras även alla faddrar, vittnen och övriga omnämnda personer. Hittills har ca 27 300 poster avseende åren 1696 - 1763 matats in i datorn. Dessutom föreligger avskrifter för de resterande åren 1676-1695 klara för inmatning. När registreringen är klar kommer en omfattande kvalitetskontroll att göras innan materialet kan publiceras i någon form.

Men redan nu tar jag gärna emot förfrågningar som ett led i kontrollarbetet. Jag har även gjort utdrag ur mantalslängder och generalmönster-

rullor avseende de båda socknarna.

Lars-Gunnar Sander

Norra Berghaget
667 32 Forshaga
Tel 054-872754
E-post:
lgsander@algonet.se

(Red kommentarer:
Tack Lars-Gunnar både för din kommentar om Anbudet och dina uppgifter.

Och till dig som är intresserad av att veta mer ur detta material, Du ska givetvis skicka med ett färdigfrankerat och adresserat kuvert för att kunna få dina svar, eller också använda Internet som ju fungerar mycket bra i de flesta fall.)

Ur domböckerna

Under en tid har jag läst och samlat en del material ur domböcker. För egen del, en intressant läsning.

De som omtalas i dessa protocoll, levde ej under den som man säger "gamla goda tiden".

Förresten, under vilken tidsperiod inföll den?

Hjon, dumbe och usling.
Det var nog inte långt mellan pinnarna på den samhällsstegen, som de placerades på.

Här nedan och i nästa nummer följer några exempel ur domböcker!

Lennart Karlsson

Högädle Herr Borgmästaren, så ock Ädle och Högacktade Herrar Rådmän, samt Eskilstuna Stads Lofliga Borgerskap

Af flerårig lycklig erfarenhet öfvertygad om Herr Borgmästarens, Herrar Rådmännen och det Lofliga Borgerskapet Ynnest och Wälgörande emot mig fattige och ålderstegne Kyrko- betjänt, vågar alderödmjukast anhålla om benäget tillstånd, at, efter skedt köp af den stuga som Ladugårds- fogden Jan Larsson äger, få densamma utan afgift bebo, på det ställe, der hon nu står bredevid vägen, ner om bemäldte Jan Larssons boningsrum.

Om mig förunnas denna förman, så får jag på min ålderdom närmare väg til Kyrkan, den jag är skyldig at göra min uppvacktning och hvaraf är lätt at finna,

huru högt jag skal värdera den lycka, som mig förunnas. Det är ock en sanning, at bemälte stuga är så svag, at den ej kan flyttas, utan at blifva av detsamma förstörd.

En råge på den välgärning jag begärat, vore den om min fattiga Gumma äfven i sin lifstid finge den samma kostnadsfritt bebo, det jag Hoppas trösteligen at hvarom henne gunstigt skola förinna, om hon skulle komma at öfverlefva mig.

Under glad förhoppning om benägen bönhörelse framhärdar med al vördnad at vara

Högädle Herr Borgmästare
så ock Herrar Rådmännens samt
Det lofliga Borgerskapets ödmjukaste
tjänare,

Eskilstuna d 7 April 1804.

Johan Streng, Kyrkevaktare.

Och sedan det nu tillstädes varande Borgerskapet häröfver hörde emot förberörde ansökning icke hade något at påminna, så fann och Magistraten skäligt at äfven därtill bifall lämna så at Streng och hans hustru må i deras lifstid utan afgift få bebo den stuga Jan Larsson å Kungs Ladugårds mark upfört. Likväl med förbehåll så enda Borgerskapet så lång tid äro bibehållne vid Kungs Ladugårds Arrendet, men om Ladugården skulle komma i annan arrendators hand må Streng med honom då öfverens- komma. Och skulle utdrag af Protocollet härom Kyrkovaktaren Streng meddelas.

Hulpen till tak öfver Hufvudet genom samtliga Herrarnes och det Hederliga Borgerskapets godhet emot mig fattiga Krigsman och nu mera på min ålderdom denna Församlings välbetrodda Kyrkevaktare, vågar jag än vidare at i förlitande på deras Hjelpsamma Hjerta, aldreadmjukast anhålla om bruk och nyttjande af de två små täpporna utanför min stuga, som blifvit vår på auction för Hyra af 2 R:dr lemnade til Herr Lind. Jag vil gärna tjäna med noggrann tillsyn af Kongs Ladu- gårds ägor, som stöta intil min Koja; Jag Hoppas ock at gunstigt vilfarande til denna min ödmjuka begäran derföre, at eftergiften af denna lilla förmån belöper sig få ganska litet på en Hvar, som i Ladugårdsjorden andel äger. Så Har jemväl aldrig eller Jan Larsson, som den tilförne innehade, någon styfver för dem betalt. Inneslutande mig i samtliga Herrarnas benägna minne, och afvaktande i al ödmjukhet gunstigt bifall, framhärdar at med vörndnad vara

Högädla Herr Borgmästarens och Den Lofliga Magistraten
Esk. d. 6 Febr. 1805.
aldra ödmjukaste tjänare
Johan Streng.

Efter upläsandet af denna skrift yttrade Borgerskapet at något utlåtande derå icke lærer kunna meddelas förr än Wallborgmässa Rådstufvu, då fråga angående Kungs Ladugårds ägor med uplåtande och bortarrenderande vanligen plägar företagas, hemställande derföre om icke denna ansökning kunde intill dess få vila. Hvilket Magistraten fann skäligt befalla. Och äger således sökanden at afvakta vidare utlåtande.

Upläst å Eskilstuna Rådhus den 4 Aug. 1806, till hvilken dag de handlande voro inkallade.

Gustaf Adolph.

med Guds Råde Sveriges Göthes och Vendes Konung m.m.

Arfvinge till Danmark och Norrige, Hertig till Schlesvig Hollsten etc.etc.

Vår ymnest och Nådiga benägenhet med Gud Allsmäktig, Troman, Vise Landshöfding och Lagman!

Som Vi af de från flera delar af Riket inkomne Berättelser med bekymmer inhämtat, det innevarande års förestående skörd icke blifva svarande emot det, hvartill Rikets eget Spanmåls förråd i medelmåttiga år plägar sig bestiga, utan att den på många orter torde blifva så knapp och otillräckelig, att en nog känbar brist svårigen kan undvikas, med mindre densamma genom erforderlig tillförsel från utrikes orter förekommer; Och vid sådant förhållande angeläget är, att i tid och medan segelfarten dertill lemnar tillfälle, vara betänkt på rikets förseende med Spannmål; Altså hafve Vi funnit nödigt anbefalla Eder att alfvarligen påminna så väl de uti det Eder i Näder anförtrodde Län varande Stapelstäders handlande om denna dem ovilkorligen åliggande skyldighets noga och sorgfälliga iagttagande, som ock det handlande Borgerskapet i de öfrige Städerna, att ifrån Stapelstadsorterna och hvarest eljest dertill utväg gifver, skaffa sig sådant förråd af Spannmål, som till hvarje orts nödiga behof af denna oumgängeliga vara erfordras, samt sådant alt vid det ansvar och påföljd, som Vår Högstsalig Herr Fader Konung Gustaf den Tredjes Glorvyrdigst i åminnelse Circulaire Bref den 12 Julii 1781 innehålla.

Wi befalte Eder Gud Allsmäktig Nadeligen.
Stockholm Slott den 15 Julii 1806

Under Hans Kungl. Majjts.
Wår allernådigste Konungs och Herrse frånvaro,
Dess tillförordnade Regering

Maurits Klingspor
Kon.tien.gener.adj, F.armeén

S. af Ugglas F. Ehrenheim
Gust. Lagerbjelke M. Rosenblad

Hvad Kongl Majjt i föregående Skrifvelse i Näder täckts förordna, Länder Magistraten i Eskilstuna till underdånig efterretelse och vederbörandes förständigande. Nyköping i Lands Contoiret den 24 Julii 1806.

Under Herr w.Landshöfdingen
Ulfsparras frånvaro
J.D.Croneborg C.A.Schalén

Prosten och församlingen tar hand om uslingarna.

År 1805 den 22 December eller 4de Söndagen i adventet höls efter 14 dagars förut skedd pålysning extra allmän Sockenstämma då efterföljande ämnen förelades.

Omförmältes af Prosten, att Stads Brandvaken Älfeldts med sina 3ne Barn vore i det ömkans- värdaste tillstånd. Älfeldt är af ålderdom, sjuklighet och förlorad syn oftast sängliggande, alltid ur stånd att förtjena något till uppehälle förmedelst arbete. De 2ne äldste Barnen äro ändtligen så vuxne, att de kunna tiggas, det yngsta blott 2½ år gammalt, har redan af vanskötsel dött, om icke grannar för tre veckor sedan anmält dess usla tillstånd och Prosten i följe deraf ginast föranstaltat om Barnets hämtande ur fadrens koja vis om dess upfostran hos Ringaren Arnström, hvars hustru hittills besörjt Barnets skötsel emot 40 sk. i veckan.

Som nu Älfeldt, utan maka och utan anhöriga de der kunna taga sig an det minsta Barnets upfostran, sjelf är utfattig och ur stånd att skaffa sig dagliga förnödenheter annorlunda än genom 2ne de äldre Barnens tiggande, altså, och, då Kongl.Förordningen ang. Tiggare af 1642 § 7 jämförd med Landshöfd. Instr. d. 4 Nov. 1734 §.§ 19-20, samt flera Consistoriella bref innehålla:

“dör någon i så stor fattigdom, att Han sina Barn intet efter sig lemnar, och Släkten eller andre, icke vela dem antaga, bör Kyrkoherden med Kyrkans 6män bringa sådana Barn till skötsel, antingen hos de Fattiga, som sitta i stugor, eller hos någon annan, som af barmhärtighet föder dem up, till dess de med något ringa arbete kunna förtjena sig uppehälle, eller tillse att bringa dem i Barnhusen, eller hos annat godt folk i städerna.”

Förmodade Prosten att Församlingen ville påtänka utväg till förenämde Älfeldts mindsta Barns upfostran, och, då, vid dylika förut inträffande händelser uti Landsförsamlingarne, der Socknen, till hvilken Barnet hört, låtit sig allena om en sådan usling vårda, så att, när den funnits i Kloster så hafva Klosters Socknemän besörjt dess skötsel, och, när den usle varit ifrån

Fortsättning från sid. 14

Fors Socken, så hafva Fors Boerna bekostat dess upfödande, utan att den ene Socknen besvärat den andra med deltagande uti sina Usling- ars nöd, föresåg Prosten, det vara Landsförsamlingens väntan, att stadboerne vid närvarande händelse, skulle ensamma, utan landets tillhjälp taga sig an bemälte Barns vård, hvarvid Prosten höll före, att, på hvad sätt man härom kunde komma öfverens borde och kunde Fattig Cassan till hälften bestå Barnets uppehälle, öfver hvilket allt Prosten begärde vederbörande Stadboers och Socknemäns yttrande:

Och hvad angår så att Barnet bör af Församlingen vårdas, nekade ingen,

2_o at Stadsboerne allena derom borde besörja, hvarken ville eller trodde sig

böra neka, Stadens närvarande Fullmäktige Carduansmakare Norling och Wagnmakaren Ekström och

3_o att Fattig Cassan skulle till hälften bestå Barnets upfostran emot Staden, dervid hade ingen att påminna, hvarken Lands eller Stadsförsamlingen, hälst Fattig Cassan det kan tåla, och Landsförsamlingen njutit och njuter samma förmån i anseende till det Barn, som det nu underhåller, hvarom är att se Protocollet pag. 69 sepp.

Hos hvem bemälte Barn kommer att upfostras, det vore et ämne, hvarom Stadsboerne enskildt komma att öfverlägga med Prosten. Det enda som derom nämndes, bestod deruti, att 2_{ne} erbudit sig att emottaga barnet till uppehälle emot 32 sk. Riksgäld i veckan, samt en annan emot 40 sk.

Riksgäld, som Prosten förmodade skola låta pruta med sig, till 36 sk.

Beslutet om Barnets upfostran gäller blott för ½ år.

In fidem Seth Wallqvist

Anbyte i Vaksala, vid Uppsala, 981024

Du som forskar i Uppland. Anbyte ordnas för de som har forskning i socknarna som gränsar till Vaksala. Se sockenförteckning nedan.

Lokal bygdegården i Vaksala. Tid 10.00 - 15.00

Anmälan senast 5 oktober. På anmälningsblanketten anges aktuell forskning inom området. Forskarkatalog delas ut vid anbytet.

Kostnad 100 kronor som skall betalas vid anbytets början.

Ring Carina 018 - 37 70 50 eller Solveig 018 - 37 09 86 eller skriv till Torbjörn Norman, Puckvägen 16, 740 30 BJÖRKLINGE så sänder vi anmälningsblankett.

Carl Olof Sahlin finns på plats med DISBYT-databasen. Björklingsföreningens databaser finns med, ca 30.000 personer i Björklinge-Harbo-Vendel m.m. Kaffe te och smörgås (självbetjäning) finns tillhands under hela anbytet.

Anbytet gäller socknarna: Danmark, Funbo, Gamla Uppsala, Lena, Rasbo, Rasbokil, Vaksala, Ärentuna.

Välkommen

Björklingsbygdens Släktforskarförening

Kallelse till medlemmöte den 27 oktober

Punkter som kommer att behandlas:

1. Medlemsavgift för 1999
2. Vad kan du göra för och vad vill du ha ut av din föreningsverksamhet
3. Övriga frågor

Se tid och plats i höstprogrammet.
Välkommen

Avs: Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Box 141 26
630 14 ESKILSTUNA

B FÖRENINGSS- BREV

Adressat:

Material som finns tillgängligt på Släktforskarnas Hus i Leksand

Förutom allt kyrkoboksmaterial från 1688 i den mån det ej är förstört av brand eller fukt så har Släktforskarnas Hus även börjat att köpa in **bouppteckningar**.

Och från följande hovrätter och län finns det numera bouppteckningar:

Göta Hovrätt
Svea Hovrätt

Samt följande län:

Gävleborg
Kopparberg
Kristianstad
Malmöhus (med Malmö stad)
Stockholm (stad och län)
Södermanland
Uppsala
Västernorrland
Västmanland
Örebro
Östergötland

OBS!
Endast 27 platser
tillgängliga!